

לא תחמוד

1. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק א הלכה יא

התאווה מביאה לידי חימוד והחימוד מביא לידי גזל, שאם לא רצו הבעלים למכור אע"פ שהרבה להם בדמים והפציר ברעים יבא לידי גזל שנ' וחמדו בתים וגזלו, ואם עמדו הבעלים בפניו להציל ממנום או מנעוהו לגזול יבא לידי שפיכות דמים, **צא ולמד ממעשה אחאב ונבות.**

2. מלכים א פרק כא

ויהי אחר הדברים האלה כִּרְם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֵאל אֶצֶל הַיַּכְל אַחְזָב מֶלֶךְ שְׁמֶרוֹן: וַיִּדְבֹר אַחְזָב אֶל נָבוֹת לֵאמֹר תִּנְהַל לִי אֶת כַּרְמֶךָ וַיְהִי לִי לְגֹן יָרֵק כִּי הוּא קָרוֹב אֶצֶל בֵּיתִי וְאֶתְנָה לָּךְ מִחֲתוּי כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֶתְנָה לָּךְ כֶּסֶף מְחִיר זֶה: וַיֹּאמֶר נָבוֹת אֶל אַחְזָב חֲלִילָה לִי מִיִּקְנֹךָ מִחֲתִי אֶת נַחֲלַת אֲבֹתַי לָּךְ: וַיָּבֵא אַחְזָב אֶל בֵּיתוֹ סֵר וְנֶעֱפַף עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו נָבוֹת ... וַיִּשְׁכַּב עַל מִשְׁתּוֹ וַיִּסָּב אֶת פָּנָיו וְלֹא אָכַל לֶחֶם... וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֵיזְבֵּל אִשְׁתּוֹ אֵתָה עִתָּה מַעֲשֵׂה מְלוּכָה עַל יִשְׂרָאֵל כּוּם אָכַל לֶחֶם וַיִּטֵּב לְבָבָהּ אֲנִי אֲתוֹן לָּךְ אֶת כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי... וַיְהִי כִשְׁמַע אֵיזְבֵּל כִּי סָקַל נָבוֹת וַתֹּאמֶר אֵיזְבֵּל אֶל אַחְזָב כּוּם רִשׁ אֶת כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר מֵאֵן לָמַת לָּךְ בְּכֶסֶף כִּי אֵין נָבוֹת חַי כִּי מֵת: וַיְהִי כִשְׁמַע אַחְזָב כִּי מֵת נָבוֹת וַיִּקָּם אַחְזָב לְרַדֹּת אֶל כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי לְרִשְׁתּוֹ... הַרְצַחְתָּ וְגַם יָרַשְׁתָּ ...

3. פילון

...בשעה שנתן אדם אל ליבו טובה שאינה נוכחת, ושואף לזכות בה, הוא דוחף את נפשו למרחקים ומותחה עד מאוד, מתוך כמיהה לגעת בטובה הנכספת... להוט לתפסה אך אינו מסוגל להגיע אליה... החימוד מטיל על האדם עונש כשל טאנטאלוס... והוא מתפתל סביב שאיפתו הריקה.

4. אבן עזרא שמות פרק כ

אנשים רבים יתמהו על זאת המצוה, איך יהיה אדם שלא יחמוד דבר יפה בלבו כל מה שהוא נחמד למראה עיניו? ועתה אתן לך משל, דע, כי איש כפרי שיש לו דעת נכונה, והוא ראה בת מלך שהיא יפה, לא יחמוד אותה בלבו שישכב עמה, כי ידע כי זה לא יתכן. ואל תחשוב זה הכפרי שהוא כאחד מן המשוגעים. שיתאוה שיהיה לו כנפים לעוף השמים, ולא יתכן להיות. כאשר אין אדם מתאוה לשכב עם אמו, אעפ"י שהיא יפה, כי הרגילוהו מנעוריו לדעת שהיא אסורה לו. ככה כל משכיל צריך שידע, כי אשה יפה או ממון

לא ימצאנו אדם בעבור חכמתו ודעתו, רק כאשר חלק לו ה'... ובעבור זה המשכיל לא יתאוה ולא יחמוד. ואחר שידע שאשת רעהו אסרה השם לו, יותר היא נשגבה בעיניו מבת מלך בלב הכפרי. על כן הוא ישמח בחלקו ואל ישים אל לבו לחמוד ולהתאוות דבר שאינו שלו, כי ידע שהשם לא רצה לתת לו, לא יוכל לקחתו בכחו ובמחשבותיו ותחבלותיו, ע"כ יבטח בבוראו שיכלכלנו ויעשה הטוב בעיניו.

5. ספר החינוך מצוה תטז

אל תתמה לומר ואיך יהיה בידו של אדם למנוע לבבו מהתאוות אל אוצר כל כלי חמדה שיראה ברשות חבירו והוא מכולם ריק וריקם, ואיך תבוא מניעה בתורה במה שאי אפשר לו לאדם לעמוד עליו. שזה הדבר אינו כן, ולא יאמרו אותו זולתי הטפשים הרעים והחטאים בנפשותם, **כי האמנם ביד האדם למנוע עצמו ומחשבותיו ותאוותיו מכל מה שירצה, וברשותו ודעתו להרחיק ולקרב חפצו בכל הדברים כרצונו. ולבו מסור בידו, על כל אשר יחפוץ יטנו...** שאין טוב לאדם כמו המחשבה הטובה והזכה. כי היא ראשית כל המעשים וסופן, וזהו לפי הדומה ענין לב טוב ששבחו חכמים במסכת אבות [פ"ב מ"ט].

6. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק א הלכה ט

כל החומד עבדו או אמתו או ביתו וכליו של חבירו או כל דבר שאפשר לו שיקנהו ממנו והכביד עליו ברעים והפציר בו עד שלקחו ממנו אף על פי שנתן לו דמים רבים הרי זה עובר בלא תעשה שנ' לא תחמד. ואין לוקין על לאו זה מפני שאין בו מעשה, ואינו עובר בלאו זה עד שיקח החפץ שחמד, כענין שנ' לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת לך חימוד שיש בו מעשה.

השגת הראב"ד/ כל החומד עבדו או אמתו וכו' אף על פי שנתן לו דמים יקרים. א"א ולא אמר רוצה אני. השגת הראב"ד/ ואין לוקין על לאו זה שאין בו מעשה. א"א לא ראיתי דבר תמה גדול מזה והיכן מעשה גדול מנטילת החפץ אבל היה לו לומר מפני שהוא חייב בתשלומין שהרי הוא כגזלן שחייב להשיב את הגזלה ולפיכך אינו לוקה וגם זה חייב להשיב את החפץ לבעליו.

7. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ה עמוד ב

אלא הא דאמר רב הונא משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו, נימא מיגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא? התם נמי מורה ואמר דמי קא יהבנא ליה. אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא והא קא עבר על לאו דלא תחמד? לא תחמד לאינשי בלא דמי משמע להו.

8. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כה עמוד ב

תנא הוסיפו עליהן הגזלנין והחמסנין... החמסנין, מעיקרא סבור דמי קא יהיב אקראי בעלמא הוא, כיון דחזו דקא חטפי גזרו בהו רבנן.